

בתי המשפט

א 000335/98		בית משפט מחוזי חיפה	
תאריך: 08/11/2004		ש' וסרקרוג	בפני כבוד השופטת:

1. מנאע מאהל, ת"ז 200335
2. מוחמד סובחי מנאע, ת"ז 05481045
3. סלים פוואד מנאע, ת"ז 2002475
4. מוחמד סאלח זבאה, ת"ז 3545950
5. ג'אבר מוחמד ג'אבר, ת"ז 2001412
6. עלי עטוה אדריס, ת"ז 53855603
7. כאיד מוחמד ח'טיב, ת"ז 2001862
8. מוחמד יוסף אידריס, ת"ז 2000904
9. מוחמד וחדאן סרחאן, ת"ז 2000474
10. עומד מוחמד סרחאן, ת"ז 2002442
11. פאטמה מוחמד סרחאן, ת"ז 2002439
12. ג'מיל סלימאן חמוד, ת"ז 2002181
13. עלי עבד קדאה, ת"ז 3532842
14. חסן עבד קדאה, ת"ז 2001157
15. מוחמד עבד קדאה, ת"ז 05047687-תיקון בפס"ד מוחמד עלי קדאה, ת"ז 3528290- מחיקה
16. כמאל מוחמד חסן כנעאן, ת"ז 5479163
17. ח'אלד אסמאיל קדאה, ת"ז 2001770
18. רייא מוחמד קדאה, ת"ז 20010229
19. מוחמד אסעד אבו רומחין, ת"ז 2001616 - תיקון בפס"ד חמד מוחמד אבו רומחין, ת"ז 02999071
20. אחמד כאמל בשר, ת"ז 2001574
21. סאלח מוטפא סבע, ת"ז 2002328
22. עלי אסעד כריים עבדאללה, ת"ז 2002192
23. חוסין טאהר עבדאללה כריים, ת"ז 2002201
24. עלי עבדאללה נסראוי, ת"ז 20016572
25. חסין סעיד אבו דיב, ת"ז 5207488
26. חסן יוסף דיאב, ת"ז 020011854 - תיקון בפס"ד

הנתובעים

- נ ג ד -

מדינת ישראל

הנתבעת

משרד התחבורה - מע"צ מחוז חיפה

בשם התובעים: עו"ד סאלח עבדאללה
בשם הנתבעת: עו"ד גב' סיגלית מצא, פמ"ח

פסק דין

1. התובעים הטוענים לזכויות באדמות ובמקרקעין שהופקעו לצורך הרחבת דרך שהופקעה והייתה לכביש 85, תבעו פיצוי בגין נזקיהם עקב כריתת העצים שנעשתה במהלך ההפקעה והרחבת הדרך. תביעתם לכלל התובעים הועמדה, נכון ליום 1/3/98, על סך של 734,990 ₪.

הנתבעת הסכימה עקרונית, כי עליה לתת פיצוי בגין עקירת העצים, ואולם טענה כי על כל אחד מן התובעים להוכיח זכויות בעלות במקרקעין, לצורך קבלת הפיצוי, וכמו כן חלקה על גובה הפיצוי שנתבע. מאחר שהצדדים לא הגיעו לידי הסכמה מחוץ לכותלי בית המשפט לגבי שיעור הפיצוי (לטענת התובעים הוצע להם פיצוי נמוך ביותר), הוגשה התביעה.

2. על-פי כתבי טענות הצדדים ועל-פי ההשלמות שנעשו על-ידי התובעים, תוקן כתב התביעה, ככל שזה מתייחס לתיקון שמות התובעים, לרבות מספרי תעודות הזהות של כל אחד מהם, ללא צורך בתיקון כתב ההגנה (ראה גם החלטה מיום 29/7/04 והוספת מס' ת"ז של תובע מס' 26 - הודעה משלימה מיום 13/9/04).

הרקע:

3. אין חולק כי הנתבעת הפקיעה מקרקעין לשם סלילת דרך מס' 85 קטע צומת אחיהוד- צומת כרמיאל (להלן: "הדרך"). דרך זו הורחבה לכביש דו מסלולי בקטעים העוברים בגושי מקרקעין שמספריהם: 19027, 19028 ו- 19036. קטע הדרך בכביש עוקף מגיד אל-כרום, עובר בגושי מקרקעין 18983, 19036, 19039 ו- 19049.

המקרקעין שנדרשו לצורך הרחבת הדרך לכביש דו מסלולי הופקעו בצו שפורסם בק"ת 1442 (א' אייר תשכ"ג - 25/4/1963) על פי פקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח), 1943 (להלן: פקודת הדרכים). הדרך הוכרזה, כדרך ברוחב 40 מ', ורצועת הדרך הורחבה ל- 50 מ' בצו נוסף (ראה הצו בק"ת 1516, י"ב בכסל"ו תשכ"ד, 28/11/63).

המקרקעין שבקטע הכביש העוקף את מגיד אל-כרום הופקעו בצו הדרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח) (דרך מספר 85: עכו-צפת, קטע עוקף מגיד אל-כרום; דרך הגישה לשכונה דרומית מגיד אל-כרום (צפון); צומת הגישה למגיד אל-כרום (מערב); צומת הגישה לשכונה הדרומית מגיד אל-כרום (דרום); צומת הגישה למגיד אל-כרום (מזרח)), התשנ"ג-1993 אשר פורסת בק.ת. 5537 מיום י"ד באב התשנ"ג, 1.8.93.

אין חולק אפוא, כי בשנת 1992 או בסמוך לכך, תפסה הנתבעת את המקרקעין בדרך של הפקעתם, לצורך הרחבת הכביש, ובמהלך הרחבת הכביש וסלילתו, נעקרו עצי הזית והתאנה שהיו במסלול הכביש שהורחב.

4. התובעים שהם חקלאים ומעבדי כרמי זיתים, תושבי הכפר מגיד אל-כרום ותובע מס' 4 הוא תושב הכפר דיר אל-אסד, טענו לזכויות בחלקות קרקע מאדמות הכפר מגיד אל-כרום הגובלות בדרך. לטענתם, עובר למועד ההפקעה היו החלקות האמורות נטועות עצי זיתים מזן סורי (בלאדי) וחלק מהם נטוע עצי תאנה מניבי פרי.

יחד עם הגשת התביעה הגישו התובעים חוות דעת של שמאי, מר לן אריה, מיום 28/10/97 ולפיה ביקשו

פיצוי בסך של 706,665 ₪ כמו כן תבעו הפרשי הצמדה וריבית מהמועד הנ"ל ועד להגשת התביעה ולרבות החזר שכ"ט השמאי. בסך הכל הועמדה תביעתם על 734,990 ₪ נכון ליום 1/3/98.

5. הנתבעת הגישה חוות דעת נגדית, לרבות השלמת חוות הדעת, במהלך הדיונים בבית המשפט (ישיבה מיום 27/11/99). הנתבעת מיקדה את המחלוקת בבירור שאלת זכויותיהם של כל אחד מהתובעים בחלקות שהופקעו. מאחר שלא הייתה התאמה בין הזכויות הנטענות על-ידי אותם תובעים לבין רישום הזכויות - בין בשל רישום על שם אחר, ובין בשל רישום חלק מהחלקות הנטענות על שם התובעים - טענה הנתבעת, כי מעמדם של אותם תובעים לצורך קבלת הפיצוי אינו ברור. הנתבעת לא הסכימה לתשלום הפיצוי שיקבע אלא בכפוף להוכחה ברורה לקיומה של הזכות במקרקעין. כמו כן חלקה הנתבעת על השומה שצורפה, הן לעניין גובה הפיצוי, אשר נגע בין היתר גם למספר העצים שנעקרו בהתייחס לתובעים מס' 9 ו-11, והן לעניין המועד הרלוונטי לקביעת שווי הפיצוי. הנתבעת צרפה הודעה בקשר לפלוגתאות אלה הנושאת תאריך 22/12/99.

6. לאור הפער בין חוות הדעת, הסכימו הצדדים במהלך ישיבת בית המשפט ביום 27/11/99 למנות מומחה מטעם בית המשפט. על-פי ההסכמה האמורה, עם מינויו של המומחה מטעם בית המשפט, לא היו עוד הצדדים רשאים להביא ראיות לעניין גובה הפיצוי באמצעות המומחים מטעמם, ואולם חוות הדעת מטעם בעלי הדין הונחו בפני המומחה מטעם בית המשפט. כמו כן, נשמרה זכותם להפנות שאלות הבהרה למומחה ולחקור אותו בבית המשפט (עמ' 5 לפרוטוקול).

בהחלטה מיום 23/1/00 מונה האגרונום איל שפירא, כמומחה מטעם בית המשפט (להלן: **מר שפירא** או **המומחה**).

המומחה הגיש את חוות דעתו ביום 21/11/00 וכן ענה לשאלות ב- 25/3/01. המומחה אף נחקר בבית המשפט (ראה ישיבה מיום 3/4/01).

הגדרת המחלוקות וטענות הצדדים:

7. כאמור, יש הסכמה עקרונית, כי משנעקרו עצים מניבי פרי מן המקרקעין, זכאים בעלי הזכויות בקרקע לפיצוי בגינם. המחלוקת מתמקדת בשאלה, מהו המועד הקובע לצורך קביעת שיעורו של הפיצוי, מהם המרכיבים והנתונים הקובעים את שיעור הפיצוי, ואם התובעים או כל אחד מהם הוכיח זכויות במקרקעין, באופן המזכה אותו בפיצוי.

המחלוקות העיקריות מתייחסות לזכות התובעים לקבל פיצוי בגין עקירת העצים וכן חלוקים הצדדים לגבי גובה הפיצוי. בנושא האחרון, המחלוקת מתמקדת, בין היתר, במספר העצים שנעקרו, בשיטת ההערכה ולרבות המועד הקובע לצורך חישוב הפיצויים.

בנושא זכויות התובעים, טענו התובעים, כי די בראיות שהוצגו על-ידי כל אחד מהם, כדי לזכותם במלוא הפיצוי, בגין כלל החלקות שהופקעו, תוך התחייבות מצידם לשפות את הנתבעת, אם תחויב בתשלום כפול לתובעים נוספים ו/או אחרים, ואילו המדינה טענה, כי אין לחייבה בפיצוי אלא במקום שהובאה ראייה מספקת להוכחת זכות בעלות.

בנושא גובה הפיצוי טענו התובעים, שבחוות דעתו של השמאי מטעם בית המשפט קבע הנ"ל את שיעור הפיצוי על הצד הנמוך, ולכן, לאור התשובות שניתנו על ידו לשאלות ההבהרה, יש להוסיף 30% לפחות על הסכומים הנ"ל, וכן להוסיף הפרשי הצמדה וריבית מאוקטובר 1997. התובעים טוענים עוד, שיש לקבל את המועד הקובע כאוקטובר 1997.

לעמדת הנתבעת, יש לערוך את תחשיב הפיצוי באופן שונה מזה שנעשה על-ידי המומחה מטעם בית המשפט, וזאת במיוחד לאור התשובות שניתנו על-ידו במהלך החקירה הנגדית. עוד טוענת הנתבעת, כי המועד לצורך הערכת הפיצוי הוא מועד ההפקעה, ולכן גם אם היא תסכים למועד אחר, הרי שיש לתת משקל ראוי לשינוי במועדים לאור הנתונים שהיו בבסיס חוות הדעת.

נדון תחילה בשיעור הפיצוי ולאחר מכן במעמד התובעים בתביעתם לזכות בפיצוי.

דיון ומסקנות

8. כאמור, קביעת גובה הפיצוי מותנית בנתוני הבסיס, שהם בעיקר: המועד הקובע להערכה ושיטת הערכה, שאלת מספר העצים שנעקרו, כמחלוקת נדרשת מותנית בשיטת הערכה. על פי חוות דעת של מר שפירא יש חשיבות למספר העצים. כפי שיובהר בהמשך, חוות דעת זו אומצה על ידי בית המשפט.

המועד הקובע להערכת שווי העצים שנעקרו:

9. התובעים, כאמור, ראו את המועד הרלוונטי כאוקטובר 1997, וגם המומחה מטעם בית המשפט נתן ערכים נכונים לאותו מועד.

לא הייתה מחלוקת בין הצדדים כי מרב העצים נעקרו ביולי 1991 (כטענת הנתבעת המסתמכת על חוות הדעת של המומחה) או בשנת 1992 (כטענת התובעים) ומיעוטם נעקרו באוגוסט 1994.

הנתבעת הדגישה, כי המועד הקובע הוא מועד הטלת הצו ולא מועד תפיסת המקרקעין.

לעניין זה הפנתה הנתבעת לסעיף 4 לפקודת הדרכים וכן לסעיף 3(3) לחוק לתיקון דיני הרכישה לצרכי ציבור, התשכ"ד-1964, וכן לפסה"ד שניתן על ידי כבוד השופט שטרסברג כהן בע"א 2219/95 (מדינת ישראל נ' אריה יהונתן ואח' תק-על 4)98, 166, להלן: פס"ד יהונתן). בהסתמך על האמור, ביקשה הנתבעת לראות את המועד הקובע להערכת הפיצויים כמועד להטלת הצו מכוח הפקודה. מאחר שמרבית החלקות (החלקות בגושים 19026 - 19028), הוכרזו בשנת 1963, לפיכך, לטענת הנתבעת, המועד הקובע לחישוב הפיצויים, לרבות גיל העצים, הוא לאותו מועד.

למרות האמור, מאחר שחוות הדעת שהוגשה מטעמה התייחסה לשנת 1997, לא עמדה הנתבעת על פיצויים נמוכים מאלה שצוינו בחוות דעתה. ואולם, הערכים שנקבעו בחוות הדעת של המומחה שפירא והמתייחסים לשנת 1997, אינם יכולים לעמוד, ככל שאלה התעלמו ממצב העצים לאותו מועד - נתונים של עצים בוגרים עם הנבה מינימלית, לפי חוות דעתה, או עצים צעירים על-פי חוות דעת המומחה, בגיל 10-15 שנים. לכן, יש לעמדתה, לקבל את חוות הדעת, שהוגשה מטעמה לכל היותר, וככל שזו מתייחסת לנתונים אשר יהיו תואמים את מועד הפרסום בצו ולא למועד תפיסת המקרקעין.

10. אכן, בהסתמך על הוראות החיקוק הרלוונטיות וכן כמפורט בפס"ד יהונתן, ובע"א 9/86 (לאונרד ג' ויין ואח' נ' מדינת ישראל, פ"ד מב(4) 713, 718-719, שגם אליו הפנתה ב"כ הנתבעת), המועד הרלוונטי לקביעת הערכת שווי הפיצוי בגין עקירת העצים, לפי פקודת הדרכים - בדומה למועד הרלוונטי לקביעת שווי הקרקע - הוא מועד פרסום הצו שהחיל את פקודת הדרכים על המקרקעין ולא מועד התפיסה. עוד אין לשכוח שעותק מפס"ד יהונתן, נמסר על-ידי באת כוח הנתבעת למומחה מר שפירא, קודם להכנת חוות הדעת, וזה היה מונח בפניו בעת כתיבת חוות הדעת.

יחד עם זאת, לא ניתן להתעלם מתשובת המומחה שנתנה בעניין זה. **"ש. חווה"ד שלך מבוססת על 10/97 אם הייתי אומרת לך שהמועד הרלוונטי הוא 91 או לפני כן, זה היה משנה את חווה"ד.**

ת. **יישרתי קו ל- 10/97, כדי לעזור לביהמ"ש כי שווי חווה"ד התייחסו לאותו מועד. אם הייתי מתייחס ל- 91 או לתאריך אחר, צריך להתייחס אחרת, כי העצים היו בגיל אחר"** (עמ' 27 ש' 34-28 ש' 2).

מכאן שהיה מקום לכאורה, לערוך חישוב אחר, בשל גיל העצים. ואולם, יש גם לזכור כפי שפורט במהלך עדותו של המומחה, וכפי שיפורט עוד בהמשך, כי נתון הגיל הוא חשוב לקביעת תנובת הפרי, אך אינו נתון מכריע.

11. אכן יש מקום להבחין בין שווי נתוני הערכה רלוונטיים, שאלה צריכים להיות לפי המועד הקובע - מועד

הוצאת הצו (שנת 1963) - לבין **שערוך** של אותם נתונים. השערוך יכול שייעשה לכל מועד, שהוא יבטא שווי משוערך של הפיצוי. מקום שבו בעל דין מגיש נתוני שווי - בהבדל משערוך השווי - למועד מאוחר יותר, הרי בכך הביע דעתו, מהו המועד הקובע לקביעת שווי הערכה.

עיון בחוות הדעת שהוגשה מטעם הנתבעת, והגם ששיטת הערכת גובה הפיצוי הייתה שונה מהשיטה בחוות דעתו של המומחה, מורה כי הנתבעת לא נתנה כל משקל למועד הוצאת צו התפיסה, וערכה את חוות הדעת על-פי נתוני הערכה (ולא שערוך) לאוקטובר 1997 (ראה סעיף 7 בעמ' 11 לחוות הדעת של השמאי גולדשטיין, מטעם הנתבעת).

בחוות הדעת שהוגשה מטעם הנתבעת (חוות דעת של השמאי מר גדעון גולדשטיין) מיום 17/11/99, נקבעו ערכים לעצים שנעקרו, נכון לאוקטובר 1997.

העובדה שהנתבעת בחרה בשיטת הערכה שונה לא היה בה כדי למנוע ממנה לבסס את הערכה על נתונים נכונים למועד הוצאת הצו, אם אכן בקשה לעשות כן.

בנסיבות אלה, לא היה די בהעמדת השאלה הכללית, אם אכן ביקשה הנתבעת לנקוט בהליך של "שינוי חזיתי", והיה עליה לעמוד על מתן פרטים מלאים יותר של המומחה על-פי הנתונים הרלוונטיים לדעת הנתבעת.

משנמנעה הנתבעת מלעשות כן, הרי שיש בכך הסכמה לראות בנסיבות העניין את המועד הקובע כאוקטובר 1997.

אוסף ואבהיר, כי אין הכרח שאם אמנם ההערכה הייתה מתבצעת על-פי נתונים ל-1963 (מועד הוצאת הצו) או לשנת 1991 (מועד עקירת העצים בפועל), הייתה התוצאה מביאה לפיצוי בשיעור נמוך יותר, במיוחד לאור חלוף השנים, ומאחר שהתובעים המשיכו ליהנות מפירות העצים, גם לאחר מועד הוצאת הצו.

בנסיבות אלה, אין להתערב בחוות דעת המומחה, ככל שמדובר במועד הקובע (אוקטובר 1997) להערכת גובה הפיצוי.

מספר העצים:

12. בעקרון, וככל שיש התאמה בין תביעת התובעים לחוות דעת המומחה, לעומת הנטען על-ידי הנתבעת, יש לקבל את עמדת התובעים. על-פי ההשוואה שערכתי, לא מספר העצים הוא שבמחלוקת אלא הזכויות הנטענות על-ידי התובעים.

גובה הפיצוי - שיטת הערכה:

13. בהשוואה בין חוות הדעת שנתנו, ותוך בחינת חוות דעת המומחה, הן לאור ההסכמה שניתנה למידת היות חוות דעתו הקובעת במחלוקת והן בבחינת חוות הדעת לגופה, יש להעדיפה על פני חוות הדעת האחרות.

בפני מר שפירא הוצגו תמונות שצולמו על ידי מע"צ, בזמנו, עובר למועד עקירת העצים. בנוסף ביקר מר שפירא בחלקות נשוא התביעה בנוכחות שני השמאים מטעמם של בעלי הדין, ואף שמע את ההסברים שניתנו, ורק לאחר מכן הוגשה חוות דעתו.

המומחה כאמור קבע כי בפועל רוב העצים נעקרו ביולי 1991, חלקם נעקרו באוגוסט 94. חוות הדעת היא לפי ערכים של אוקטובר 97 (עמ' 6 לחוות הדעת). השמאי גם התייחס לסכום הפיצוי המגיע לכל אחד מן התובעים, לפי העצים שהיו בבעלותו ובהחזקתו.

כפי שהערתי, יש מספר אי התאמות בין טבלה זו לטבלה שנעשתה על-ידי הנתבעת, ועל הצדדים יהיה להוסיף ולהתייחס לכך, ככל שאלה לא יפתרו על פי האמור בפסק-הדין.

14. במהלך חקירת המומחה בבית המשפט, וזאת בנוסף לפירוט המלא שניתן בחוות הדעת ובתשובות לשאלות ההבהרה, עלה, כי המומחה ידע להבחין היטב בין עצים מזן מנזנילו לבין עצים מזן סורי (עמ' 16

לפרוטי). כמו כן ידע המומחה מאיזה שנה מתחיל העץ להניב פרי, מבחינה כלכלית, באבחנה מהנבה בכלל, וכן כי השקיה ודישון מתאים יש בהם כדי להגדיל את כמות היבול. המומחה גם הסכים שכלל אין השקיה של מטעי הזיתים ביישובים הערביים. ההשקיה נעשית בדרך כלל בשנים הראשונות כדי שהעצים ייקלטו.

לטענתה של הנתבעת לקיומם של 36 עצים על דונם אחד, דינה להידחות. מבחינת מספר העצים לדונם במגיד אל כרום, ציין המומחה כי על פי בדיקה בשטח מצא שהנטייה היא של 12 עד 15 עצים לדונם, למרות שהיום נוהגים לשתול באופן צפוף יותר (20 עצים לדונם) (עמ' 17 לפרוטי).

עוד עמד המומחה על כך שכמות הפרי הניתנת על ידי עצים מזן הסורי היא לסרוגין. "שנה טוב ושלוש שנים לאחד מכן יבול מועט" (עמ' 17 לפרוטי). אין גם קשר הכרחי בין גיל העץ לבין כמות הפרי, למרות שהגיל הוא נתון רלבנטי לעניין קביעת היקף היבול. בשנה השביעית היבול הממוצע הוא 15 ק"ג לעץ. המומחה הגדיר את הנושא באופן שגילו של העץ הוא תנאי הכרחי אך לא מספיק למתן יבול טוב (עמ' 18). כדי להגיע להנבת פרי של 35 ק"ג לעץ, מדובר בעץ בן 20 ל-30 שנים. עוד הסביר המומחה כי גם מבחינת החקלאי לא מוכיחים על העץ וגם בשנה פורייה עושים דילול כדי לווסת את היבול (עמ' 19).

לעניין המחיר לפח שמן, כאשר הפח מכיל 16 ק"ג, המחיר הוא 100 דולר לפח, תלוי ומותנה בכמויות שיש בשוק. במועד מתן העדות, אפשר היה לקנות פח שמן, בהנחה שהשמן הוא טוב ב-300 עד 350 ₪ לפח (עמ' 21 ש' 23-25).

המומחה הבהיר עוד שהחקלאי הקטן במגזר הערבי משתמש ברוב השמן לצריכה עצמית, במיוחד מאחר ומדובר בצריכה בכמויות גדולות ורק מה שנשאר נמכר (עמ' 21 ש' 33-34). עוד הודה המומחה כי יש הבדל בין קניה ומכירה של פחים בודדים לבין קניה ומכירה של בתי הבד שמוכרים בסיטונאות, ואולם ההפרשים אינם עולים על 20 אחוז.

לפיכך, יש לדחות כל ניסיון של התובעים להסתמך על נתוני יבול והנבה בשיעור גבוה יותר.

15. המומחה הסביר עוד שמדובר במטעים של חקלאים קטנים, כאשר השיקול הכלכלי אינו מהווה שיקול עיקרי או מכריע, וכי הטיפול בעצים הוא חלק מההווה, כאשר הטיפול והעבודה בעצים נעשים בכוחות המשפחה ולא באמצעות כוח עבודה חיצוני.

המומחה הסביר שלעניין עלות הוצאות הטיפול בהקמת מטעי הזיתים, הוא הפחית רק את העבודה העצמית לדונם, כאשר ההשקעה נפרסת על שש שנים וכן על אבדן הכנסה עד אשר העץ מגיע לניבה מלאה. העבודה היא עצמית מאחר שרוב העבודה בכפרים היא עבודה עצמית, לפיכך ההוצאות נחסכות. אובדן יבולים לא הפחית את ההוצאות של העבודה העצמית והמסיק. לעומת זאת, בעלות ההקמה, הוא כן הפחית את עלויות העבודה העצמית (עמ' 24).

לפיכך, נתוני הקמת מטע הזיתים, כמו גם חישוב אובדן יבולים, כפי שנעשו על-ידי המומחה, יש להעדיפם.

16. המומחה הסביר כי הגיע לשטח, חילק את העצים לשלוש קבוצות איכות, בין היתר על סמך תמונות של מע"צ ערב העקירה, וכן על סמך הטיפול שראה (עמ' 19 ש' 30-32). ההערכה שלו נעשתה גם בהתבסס על תמונות של מע"צ עקב העקירה והן השוואה על עצים שראה בסביבה (עמ' 20 ש' 33-34).

מר שפירא ציין, כי התייעץ עם מומחים אחרים, במיוחד עם מר ראובן בירגר ממשרד החקלאות, שזה תחומו, כאשר הייעוץ התייחס בעיקר לסיווג העצים. בנושא זה אמר העד כי נעשתה עבודה משותפת (עמ' 22 ש' 30-33). התייעצות זו התייחסה, כאמור, רק לעניין הסתכלות על התמונות בסיווג העצים (ראה עמ' 23 ש' 9-10).

בהתייחס לעצי תאנה, הסביר המומחה שההערכה דומה לזיתים. נפח העץ חשוב יותר מאשר גילו. גם לגבי עצי תאנה, התייעץ מר שפירא עם מדריכים של משרד החקלאות, מר ראובן בירגר וגדי הורוביץ, בהתייחס

לכמות הפרי, וזאת כדי לבחון את המידע שבידו (עמ' 23 ש' 19-24).
אין פסול בשיטה זו במקרה זה, במיוחד כאשר המידע הובא במלואו לידיעת הצדדים בחוות הדעת שהוגשה, וכל טענה כנגד לא הועלתה.

כאמור, יש להעדיף את חוות הדעת של המומחה מטעם בית המשפט, ולדחות את חוות הדעת שהוגשו מטעמים של בעלי הדין.

שיטת הערכה הקובעת - חו"ד המומחה:

17. המומחה מטעם הנתבעת, בחר שיטת הערכה שונה לחלוטין מזו של המומחה מטעם ביהמ"ש. הראשון בחר בהערכת הנתבעת על דרך של השוואת מקרקעין נטועים לעומת מקרקעין שאינם נטועים. לעמדת הנתבעת, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בחוות הדעת שהוגשה מטעמה, עקרונות קביעת גובה הפיצוי צריכים להיות על דרך של התייחסות למקרקעין. לעמדתה, מאחר שההפקעה בוצעה בהתאם לפקודת הדרכים, סעיף 9 של הפקודה עוסק בהערכת פיצויים לפי שווי השוק של הרכוש המופקע. מכאן מסיקה הנתבעת כי מאחר שהפקודה, אינה מפרטת את אופן חישוב הפיצוי בגין המחוברים, גובה הפיצוי צריך להילמד מהוראות פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943 (להלן: **פקודת הקרקעות**). לפיכך, על דרך ההפניה לסעיף 20(2) לפקודת הקרקעות צריכה ההערכה להיעשות על-פי העקרונות לחישוב הפיצויים בגין מחוברים, ואלה מכתבים משוואה של תרומת המחוברים לשווי המקרקעין. כלומר ההפרש שבין שווי המקרקעין יחד עם המחוברים לבין שווי המקרקעין כריקים. לכן, לעמדתה, כדי לאמוד את שווי המחוברים במטע יש להעריך את התרומה של אותם מחוברים לשווי הכולל של המטע, המורכב לדעת שמאי הנתבעת, מקרקע ומחוברים.

הערכה זו לדעת השמאי מטעמה, יכולה להיעשות גם על דרך ההשוואה בין שתי חלקות דומות המוצעות למכירה: האחת נטועה והאחרת ריקה או בלתי נטועה. שווי המחוברים יהא ההפרש בין המחיר של שתי חטיבות הקרקע הנ"ל.

שיטת עלויות זו מסכמת, לדעת השמאי מטעם הנתבעת, את כל העלויות הכרוכות בנטיעה, בעיבוד ובאובדן הרווחיות עד לניבה. שיטה זו נותנת ביטוי לסכום המכסימלי שקונה סביר יהיה מוכן לשלם עבור המחוברים ובהנחה שהרוכש אמנם מעוניין בדיוק באותו סוג של מטע ובאותם נתונים ספציפיים של זן, מרווחי נטיעה, שיטת השקיה וכדומה.

18. **יש לשים לב, כי נושא הפיצוי וממילא גם הערכה הוא העצים שנעקרו.** הקרקע אינו אלא אמצעי אפשרי לבחינה נוספת של ערך הפיצוי, כאשר שיטת הערכה של העצים עצמם אינה אפשרית. שיטת הערכה של קרקע נטועה לעומת קרקע ריקה, כפי שהבהיר ובצדק המומחה מטעם בית המשפט, מעמידה את הקרקע כנושא הערכה ולא את העצים העקורים. שיטת הערכה כזו, גם מתעלמת מן האפשרות, שבהיות המחובר "צומח", יינתן לנפגע פיצוי בשיעור המאפשר חידושו של המטע במקום אחר, ובדרך זו יקטין את מידת הפגיעה עקב ההפקעה, שהיא במהותה מכר בכפייה.

המומחה, כאמור, דחה אפשרות זו, ובדין עשה כן. המומחה הבהיר, שלא ניתן להעריך שווי עצים שנעקרו על בסיס השוואה בין הערכת שווי מטע לעומת שווי קרקע פנויה, ובקבלת שיעור הפיצוי על בסיס ההפרש וחלוקה למספר העצים, וזאת מאחר ולטענתו שיטה כזו אינה מדוייקת, בהיותה מבוססת על שווי הקרקע ולא על שווי העצים. המומחה גם הבהיר שאיננו יכול לדבר על הערכה של שווי קרקע ששם נטוע מטע של זיתים, מאחר ואין הוא שמאי מקרקעין (עמ' 24 ש' 11-15).

בהשוואה בין חוות הדעת שהוגשו, אני מעדיפה את חוות הדעת של המומחה מטעם בית המשפט. לפיכך, יש לדחות כל שיטת הערכה שאינה רואה את העצים העקורים כנושא הערכה כשלעצמו. קביעת שיעורו של הפיצוי - להוציא שאלת קיומה של הזכות - תוכרע על-פי חוות הדעת של המומחה.

הכלל הוא, שכאשר בית המשפט ממנה מומחה כדי שחוות דעתו תספק לבית המשפט נתונים מקצועיים

לצורך הכרעה בדיון, אזי סביר להניח שבית המשפט יאמץ ממצאיו של המומחה, אלא אם כן נראית סיבה בולטת להרוג מכלל זה (ראה ע"א 293/88 חברת יצחק ניימן להשכרה בע"מ נ' רבי, דינים עליון, כרך טו, 560, סעיף 4 של פסה"ד. פסק דין זה הוזכר גם בע"א 3056/99 דועי שטרן נ' המרכז הרפואי על שם חיים שיבא, פ"ד נו(2) 936, סעיף 11) הגם ששקילת אמינותו של המומחה, כמו גם שקילת ראיות אחרות נתונה לביהמ"ש, לא יטה בית המשפט ככלל, לסטות מחוות דעת המומחה, בהעדר נימוקים כבדי משקל שיניעוהו לעשות כן. ראה גם ע"א 293/88 חב' יצחק ניימן להשכרה בע"מ נ' מונטי-רבי, תק-על 90 (2) 532).

חוות הדעת שהוגשה ועדותו המפורטת והברורה של המומחה בבית המשפט, מובילים למסקנה כי יש להעדיף מסקנותיו.
אשר על כן, וככל שמדובר בגובה הפיצוי, לרבות מספר העצים, ובכפוף להוכחת זכות התובעים או מי מהם לפיצוי, ייעשה הפיצוי על בסיס חוות הדעת של המומחה.

הזכות לפיצוי - זכות בעלות או ויתור מפורש של הבעלים לטובת התובע:

19. אין למעשה מחלוקת בין הצדדים, כי עקירת עצים, כמו גם מחוברים אחרים למקרקעין, צריכה לזכות בפיצוי. השאלה היא, מי זכאי לפיצוי.

הנתבעת מלכתחילה טענה שלעניין זכות התובעים בקרקע יש משמעות לעצם זכותם לקבל את הפיצוי (ראה עמ' 2 ש' 13 ו 14 לפרוטוקול). לעמדתה, הזכות לפיצוי נובעת מן ההפקעה, ובדומה לזכות הנובעת מן ההפקעה, הפיצוי מותנה בהוכחת זכות הבעלות בקרקע. הנתבעת מבססת טענותיה האמורות על הוראות החוק הרלוונטיות.

לעמדת הנתבעת הזכות היא לבעלים על דרך ההשוואה לפיצוי בגין הפקעה.
חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969, מגדיר "מקרקעין" כ:
"קרקע, כל הבנוי והנטוע עליה וכל דבר אחר המחובר אליה חיבור של קבע, זולת מחוברים הניתנים להפרדה".

ובהסתמך על סעיף 2 לפקודת הקרקעות, קרקע ככוללת גם **"...כל בניין עץ או דבר אחר המחוברים לקרקע..."**.

לפיכך גם עץ, שהוא במהותו חיבור של קבע למקרקעין, כמוהו כמקרקעין, ויש לגזור את הזכאות לפיצויים, בגין עקירתם, על דרך ההשוואה לפקודת הדרכים בנושא פיצוי בגין הפקעת מקרקעין.

לעניין אחרון זה מפנה הנתבעת לפקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח) 1943, המתייחסת לזיהוה הזכאי, לפיצויים שהוא הבעלים. על פי סעיף 1 לפקודת הדרכים והמסילות, ההגדרה היא:
"בעל", ביחס לכל קרקע, פירושו הבעל הרשום של אותה קרקע, אם יש לקרקע בעל רשום, וכשאינו בעל רשום, פירושו האדם הזכאי לקבל את דמי החכירה והרווחים מאותה קרקע, לרבות בעל זכות או בעל טובת הנאה בקרקע".

ובמקרה כשיש שותפים במקרקעין, אזי מפנה הנתבעת לסעיף 27 לחוק המקרקעין הקובע:
"מקרקעין שהם של כמה בעלים, בעלותו של כל אחד מהם לפי חלקו מתפשטת בכל אתר ואתר שבמקרקעין ואין לשום שותף חלק מסוים בהם".

מכאן, שכאשר מדובר בבעלות משותפת במקרקעין, הזכות לפיצויים של כל אחד מהבעלים נגזרת מחלקו היחסי במקרקעין (לעניין עקירת המחברים מפנה הנתבעת לא' קמר, דיני הפקעת מקרקעין (מהדורה שישית - 2001), עמ' 396).

למעשה התובעים אינם חולקים על עקרונות אלה. כל שביקשו הוא, קבלת מלוא הפיצוי לתובעים בתיק זה,

תוך התחייבות שתיתן על-ידם כלפי הנתבעת, במקרה של כפל תביעה ו/או תביעה חוזרת.

במחלוקת האמורה, עדיפה עלי עמדת הנתבעת, תוך הדגשה, שעם הגשת תביעה נוספת על-ידי מי מהתובעים ו/או אחרים בקשר לזכותם לפיצוי עקב עקירת עצים בחלקות הנדונות, תנהג הנתבעת בתום לב ובהגינות ותשלם את הפיצוי המגיע על-פי עקרונות פסק דין זה, גם אם התובעים הנוספים לא היו צד להליך זה.

בהיות הזכות הנטענת, כפי שציין ב"כ התובעים, זכות יסוד, ממילא דרגתה מוגנת, ובמקביל גם מידת הראיה הנדרשת, שהרי אי הקפדה על דיני הראיות, עלולה לפגוע, בסוף ההליך, בבעל הזכות במקרקעין שלא היה צד להליך זה.

20. לאור האמור לעיל זכות התובעים בקרקע היא תנאי לעצם זכותם לקבל פיצוי. בהיות הפיצוי נובע מן ההפקעה, בדומה לזכות הנובעת מן ההפקעה, הפיצוי מותנה בהוכחת זכות הבעלות בקרקע. הפרוטוקולים של מע"צ, בדבר עקירת העצים ו/או פניה למי מן התובעים לצורך עקירתם, אין בהם כדי להוות אישורי בעלות (עמ' 2 שי 25 לפרוטי).

התובעים לא חולקים למעשה על עקרונות אלה. המחלוקת היא יותר שאלה של דיות הראיות הנדרשת מתובע להוכיח קיומה של זכות קניין. העובדה שמדובר בזכות יסוד, אינה יכולה להקנות לטוען "עדיפות", במידה הנדרשת להוכחת הזכות. התחייבות לשיפוי, אינה יכולה לבוא במקום הוכחת זכות במקרקעין.

מכאן, יש לפצות את אותם תובעים שהוכיחו את זכויותיהם במקרקעין. אין מקום, בהעדר הסכמה, לאפשר שיפוי על סמך התחייבות. דווקא מן הטעם שזכות הקניין היא זכות יסוד, משלא הוכיח אדם את זכותו כבעל המקרקעין, ועל פי הרישום קיים אחר שהוא הבעלים, ולא הוכיח הטוען כי זכויותיו הן מכוחו של הבעלים הרשום, הרי שאין מקום לפצותו.

21. על בסיס עקרונות אלה יש לבחון את תביעת התובעים, תוך התייחסות להסתייגויות הנתבעת.

נעבור אפוא לבחינת הזכויות הפרטניות הנתבעות על-ידי כל אחד מן התובעים, תוך התייחסות לראיות שהוצגו, כאשר הצדדים הסכימו, כי המחלוקות יוכרעו על סמך תצהירים ומסמכים בלבד, ללא חקירות עדים.

תובע מס' 1 - מנאע מאהל, ת"ז 200335:

21.1.1 הגם שתובע זה אינו רשום כבעל המקרקעין של חלקה 14 בגוש 19027, הסכימה הנתבעת לקבל את תצהירו של התובע מס' 22, שהצהיר שאין לו התנגדות כי התובע מס' 1 יקבל את הפיצויים בגין עקירת 5 עצי זית מהחלקה בשלמות.

לפיכך, יש לפצות את התובע מס' 1 בגין 5 עצי זית שנעקרו בחלקה 14 בגוש 19027, בסכום של 3,575 ש"ח.

21.1.2 בחלקה 16 בגוש 19027, רשומות זכויות בעלות לתובע זה בשיעור של 7/30. לפיכך התובע זכאי לפיצוי בגין חלקו היחסי בחלקה זו.

בגין 6 עצי זית שנעקרו ששוים הוערך בסך 4,290 ₪, יש לפצות את התובע מס' 1, בגין חלקה 16 בגוש 19027 ב- 7/30 מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 1,001 ₪.

21.1.3 בחלקה 29 בגוש 19049 יש לתובע זה זכויות בעלות בשיעור של 43/200 חלקים בלתי מסוימים מהחלקה. לפיכך התובע זכאי לפיצוי בגין חלקו היחסי בחלקה זו.

בגין 5 עצי זית שנעקרו ששוים הוערך בסך 1,935 ₪, וכן בגין 5 עצי תאנה ששוים הוערך בסך של 2,395 ₪ יש לפצות את התובע מס' 1, בגין חלקה 29 בגוש 19049 ב- 43/200 מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 931 ₪.

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 1 עומד על 5,507 ₪.

21.2 התובע מס' 2 - מוחמד סובחי מנאע, ת"ז 05481045:

21.2.1 בחלקה 14 בגוש 19027: חלקה זו, כאמור, רשומה על שם התובע מס' 22, אשר ויתר על הפיצויים בגין שלושה עצי זית לטובת אביו של התובע מס' 2, והאחרון קיבל זכויות אלה בירושה. לפיכך, יש לפצות את התובע מס' 2 בגין 3 עצי זית שנעקרו בחלקה 14 בגוש 19027, בסכום של 2,143 ש"ח.

21.2.2 חלקה 16 בגוש 19027: 7/30 חלקים בלתי מסויימים מחלקה זו הועברו בירושה לתובע מס' 2, לפיכך הוא זכאי לפיצוי בגין חלקו היחסי בחלקה הזו. בגין 6 עצי זית שנעקרו ששווים הוערך בסך 4,290 ש"ח, יש לפצות את התובע מס' 2, בגין חלקה 16 בגוש 19027 ב- 7/30 מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 1,100 ש"ח. **סה"כ הפיצוי לתובע מס' 2 עומד על 3,144 ש"ח.**

21.3 התובע מס' 3 - סלים פואד מנאע, ת"ז 2002475:

21.3.1 חלקה 70 בגוש 19040: התובע בעלים של 1/36 חלקים בלתי מסויימים בחלקה. בגין 3 עצי זית שנעקרו ששווים הוערך בסך 2,145 ש"ח, יש לפצות את התובע מס' 3, בגין חלקה 70 בגוש 19040 ב- 1/36 מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 60 ש"ח.

21.3.2 חלקה 73 בגוש 19040: התובע בעלים של 28/13664 חלקים בלתי מסויימים מהחלקה. בגין 3 עצי זית שנעקרו ששווים הוערך בסך 2,145 ש"ח, יש לפצות את התובע מס' 3, בגין חלקה 73 בגוש 19040 ב- 28/13664 מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 5 ש"ח (במעוגל כלפי מעלה).

21.3.3 **כתבי הויתור - תוקפים:**

התובעים צירפו מסמך שעל פיו מדובר בכתב ויתור של הבעלים הרשומים של חלקות 70 ו-73 לגבי יתרת החלקים של אותה חלקה, ובהסתמך על מסמך זה, טוענים התובעים כי היה ויתור של הבעלים הרשומים על כספי הפיצויים המגיעים להם לטובת התובע מס' 3 בגין עקירת העצים מהחלקות הנ"ל (מוצג 3/ו').

הנתבעת טוענת כי אין לקבל את המסמך, מאחר ואינו מאושר כדין, אינו קריא, לא תורגם ואינו כולל את כל הבעלים הרשומים של החלקות הנ"ל (מצורפות 5 חתימות בלבד). לעניין זה יש לקבל את עמדת הנתבעת כי אין במסמך, כפי שהוצג, נתונים מספיקים כדי לזהות את הבעלים הרשומים, בדרך של תאום חד-ערכי בין הרישום בנסחי הרישום לבין המסמך הנ"ל שצורף. כמו כן לא צורפו צווי ירושה של הבעלים, וממילא גם לא ניתן לקשור בין החותמים לבין היורשים, אם אכן האחרונים הם שחתמו. מן הטעמים המפורטים לעיל, אין לפסוק פיצוי מעבר לחלקים 1/36 בחלקה 70 ומעבר ל-28/13664 לתובע זה בחלקה 73.

21.3.4 חלקה 53 בגוש 19039: על פי הרישום, מסורה הבעלות בחלקה זו לרשות ופיתוח בשלמות. כמו כן התובע לא הוכיח זכויות בחלקה זו. אשר על כן, אין הוא זכאי לקבל פיצוי בגין עקירת העצים מחלקה זו. **סה"כ הפיצוי לתובע מס' 3 עומד על 65 ש"ח.**

21.4 התובע מס' 4 - מוחמד סאלח דבאח, ת"ז 3545950:

21.4.1 חלקה 18 בגוש 19027: תובע זה זכאי, על פי רישום וכן על פי ויתור מאחיו, לסך הכל 1/3 חלקים בחלקה זו.

בגין 15 עצי זית שנעקרו ששווים הוערך בסך 8,295 ש"ח, יש לפצות את התובע מס' 4, בגין חלקה 18 בגוש 19027 ב- 1/3 מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 2,765 ש"ח.

21.4.2 חלקה 27 בגוש 19027: גם בחלקה זו זכאי התובע, לאחר ויתור וזכויות ירושה, ל 1/3 מחלקה זו.

בגין 16 עצי זית שנעקרו ששווים הוערך בסך 11,440 ש"ח, יש לפצות את התובע מס' 4, בגין חלקה 27 בגוש 19027 ב- 1/3 מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 3,814 ש"ח (מעוגל כלפי מעלה).

21.4.3 **כתבי הויתור - תוקפים:**

התובע הוסיף והציג מסמך שהוא כתב ויתור מיורשיהם של הבעלים הרשומים, מוחי אלדין דבאח (מוצג 4/ד) ואחמד דבאח (מוצג 4/ה). על פי האמור בכתב הויתור, הם בעלים של שליש חלקים בלתי מסויימים

בחלקות 18 ו-27 בגוש 19027.

הנתבעת אינה מסכימה לקבל מסמך זה ככתב ויתור מן הטעם שלא הוצג צו ירושה שיש בו כדי להצביע שאכן מי שחתם על המוצגים ד/4 ו-4/ה הם אכן היורשים של הבעלים הרשומים, וכי אין יורשים אחרים מלבדם. יש לקבל את עמדת המדינה גם לגבי "כתבי ויתור" אלה. כאשר מדובר בזכות במקרקעין, כפי שטענו התובעים עצמם שהיא זכות יסוד, הרי שיש להקפיד הקפדה יתרה.

התובעים הוסיפו והציגו כתבי ויתור מיורשי אחמד קאסם דבאח, שאף הוא בעל 1/3 חלקים בלתי מסויימים, בחלקות 18 ו-27 בגוש 19027. גם כתב ויתור זה לא ניתן לקבלו בהעדר צו ירושה של המנוח המצביע על קשר בין יתר "המוותרים" לכלל היורשים של המנוח, ויורשיו בכלל.

לפיכך, בהעדר צו ירושה של המנוח הרלוונטי בכל אחת מן החלקות, שעל שמו רשומות הזכויות בחלקות הנ"ל, באופן המאפשר יצירת הקשר המשפטי-העובדתי הנדרש בין "המוותרים" הנ"ל, להיותם יורשיו של המנוח, ולהיותם כלל היורשים, אין להכיר בזכויות תובע זה על פי כתבי הויתור.

21.4.4 חלקה 6 בגוש 18983:

יש להעיר שבהשוואה בין טבלת הזכויות והתביעות המפורטת בכתבי הטענות של הנתבעת לצד חוות הדעת של מר שפירא, יש חוסר התאמה. בעוד שהנתבעת מתייחסת לחלקה 6 בגוש 18983 הרי שמר שפירא מתייחס לחלקה 6 בגוש 19027. השניים מדברים על 8 עצים. על-פי נסח הרישום הסימון הנכון הוא 18983/6.

בחלקה זו על פי נסח הרישום ועל פי צו הירושה שצורף (מוצג ח/4) וכן בהסתמך על הצהרת שאר היורשים (מוצג ו/4), זכאי תובע זה ל- 3/4 חלקים מהפיצויים בגין עקירת העצים בחלקה.

בגין 8 עצי זית שנעקרו ששווים הוערך בסך 4,424 ₪, יש לפצות את התובע מס' 4, בגין חלקה 6 בגוש 18983 ב- 3/4 מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 3,318 ₪.

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 4 עומד על 9,897 ₪.

21.5 תובע מס' 5 - ג'אבר מוחמד ג'אבר, ת"ז 2001412:

21.5.1 חלקה 116 בגוש 19036:

יש להעיר שבהשוואה בין טבלת הזכויות והתביעות המפורטת בכתבי הטענות של הנתבעת לצד חוות הדעת של מר שפירא, יש חוסר התאמה. בעוד שהנתבעת מתייחסת לחלקה 116 בגוש 19036 הרי שמר שפירא מתייחס לחלקה 11 באותו גוש. על פי נסח הרישום הסימון הנכון הוא חלקה 116 בגוש 19036.

בהתאם לנסח הרישום התובע הוא בעל 1728/3648 חלקים בלתי מסויימים בחלקה, לפיכך הוא זכאי לפיצוי בגין עקירת עצים באותו שיעור.

בגין 15 עצי זית שנעקרו ששווים הוערך בסך 8,295 ₪, יש לפצות את התובע מס' 5, בגין חלקה 116 בגוש 19036 ב- 1728/3648 מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 3,930 ₪ (מעוגל כלפי מעלה).

21.5.2 התובע הגיש כתב ויתור לטובתו על פיצויים בגין עקירת עצים מהחלקה הנ"ל.

כתב הויתור נחתם על ידי שאר בעלי החלקה למעט עאישה מוסטפא סרחאן ז"ל (מוצג ו/5). בשם האחרון, ובשם חלוואה עבד חטיב ז"ל, מבעלי החלקה, הוצגו כתבי ויתור החתומים על ידי בניהם. ואולם, לא הוצגו צווי ירושה המעידים כי הבעלים הרשומים אכן נפטרו, וכי החותם הוא היורש, וכי שאר היורשים ויתרו על זכויותיהם לטובתו. מעבר לכך המצהירים 4, 5 ו-7, אינם מזוהים במספר תעודת זהות, והחתימות של כל המצהירים אינן מאומתות כדין.

כפי שהבהרתי, לא ניתן להורות על זכאות לקבל פיצוי, אלא לגבי אותם חלקים שבהם עמד אותו תובע בנטל ההוכחה וחובת הראיה, כנדרש בכלל, ולגבי זכות הקניין בפרט.

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 5 עומד על 3,930 ₪.

21.6 תובע מס' 6 - עלי עטוה אדריס, ת"ז 53855603:

21.6.1 הנתבעת הסכימה כי תובע זה זכאי למלוא הפיצוי בגין עקירת העצים מחלקה 4 בגוש 19028.

21.6.2 כמו כן הסכימה הנתבעת כי התובע זכאי למלוא הפיצוי בגין חלקה 26 בגוש 19026 (מוצגים ג/6 - ו/6), הגם שהדבר לא צוין בטבלת הזכויות בסיכומיה.

יש להעיר שבהשוואה בין טבלת הזכויות והתביעות המפורטת בכתבי הטענות של הנתבעת לצד חוות הדעת של מר שפירא, יש חוסר התאמה. בעוד שהנתבעת מתייחסת לחלקה 4 בגוש 19028 הרי שמר שפירא מתייחס לחלקה 4 בגוש 19026.

השניים מדברים על 24 עצים. על פי נסח המקרקעין, הרישום תואם למפורט לעיל, ובהתייחס לחלקה הנוספת, יש לתקן את טבלת הזכויות המפורטת על ידי הנתבעת באופן שלגבי תובע זה, תיווסף גם חלקה 26 בגוש 19026, שם נעקרו 6 עצים.

לפיכך, יש לפצות את התובע מס' 6 בגין 24 עצי זית שנעקרו בחלקה 4 בגוש 19028, בסכום של 13,272 ש"ח. ובגין 6 עצי זית שנעקרו מחלקה 26 בגוש 19026, בסכום של 3,318 ₪.

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 6 עומד על 16,590 ₪.

21.7 **תובע מס' 7 - כאיד מוחמד ח'טיב, ת"ז 2001862:**

אין חולק כי תובע זה זכאי למלוא הפיצויים בגין עקירת עצים מחלקה 5 בגוש 19028, ובסך הכול 5 עצים. מחצית זכויותיו מכוח רישום מחציתן האחרת מכוח צו ירושה (מוצג 7/ב).

לפיכך, יש לפצות את התובע מס' 7 בגין 5 עצי זית שנעקרו מחלקה 5 בגוש 19028, בסכום של 2,765 ש"ח.

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 7 עומד על 2,765 ₪.

21.8 **תובע מס' 8 - מוחמד יוסף אידריס, ת"ז 2000904:**

חלקה 49 בגוש 19028:

תובע זה זכאי בהתאם לחלקו היחסי הרישום, וכן לאחר שעטווה אדריס ויתר לטובתו (מוצג ג/8), ל- 152/384 חלקים מן הפיצוי בגין עקירת עצים.

בגין 17 עצי זית שנעקרו ששוויים הוערך בסך 9,401 ₪, יש לפצות את התובע מס' 8, בגין חלקה 49 בגוש 19028 ב- 152/384 מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 3,722 ₪ (מעוגל כלפי מעלה).

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 8 עומד על 3,722 ₪.

21.9 **תובע מס' 9 - מוחמד והדאן סרחאן, ת"ז 2000474:**

21.9.1 **חלקה 48 בגוש 19026:**

תובע זה זכאי בהתאם לחלקו היחסי בחלקה מכוח רישום וכן מכוח הסכם שצורף לסיכומים ל- 11/60 חלקים מן הפיצוי בגין עקירת עצים.

בגין 25 עצי זית שנעקרו ששוויים הוערך בסך 17,875 ₪, יש לפצות את התובע מס' 9, בגין חלקה 48 בגוש 19026 ב- 11/60 מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 3,277 ₪.

21.9.2 **חלקה 184 בגוש 19036:**

על פי נסח הרישום התובע הוא בעל 237/1680 חלקים בלתי מסוימים בחלקה, לפיכך זכאי הוא לכאורה לפיצוי על פי אותו שיעור. ואולם, יש להעיר שבהשוואה בין טבלת הזכויות והתביעות המפורטת בכתבי הטענות של הנתבעת לצד חוות הדעת של מר שפירא, יש חוסר התאמה. הנתבעת הכירה בזכותו של תובע זה ל- 25 עצי זית כאשר מספר עצים זה מתייחס לחלקה 48 בגוש 19026. כמו כן הכירה הנתבעת בזכותו של תובע זה בהתייחס לחלקה 184 בגוש 19036, על פי יחסיות חלקיו באותה חלקה ואולם לא צויין מספר העצים שנעקרו, אם בכלל, מאותה חלקה.

בטבלת מר שפירא, לא מוזכרת כלל חלקה 184 בגוש 19036. הן אצל הנתבעת והן אצל מר שפירא נזכרת עקירה של 25 עצים. יש אפוא להבהיר אם כלל העצים נעקרו מחלקה 48 בגוש 19026, או שהמספר מתחלק גם לגבי חלקה 184 בגוש 19036.

אם אכן לא נעקרו עצים מן החלקה האחרונה, הרי שזכויותיו של התובע לגבי חלקה זו, אינן רלוונטיות. מכל מקום בשלב זה לא יפסק פיצוי נוסף מעבר למפורט לעיל. אין מניעה כי הדבר יעשה על דרך של תיקון בהסכמת אם אכן הייתה עקירה נוספת של עצים.

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 9 עומד על 3,277 ₪.**21.10 תובע מס' 10 - עומר מוחמד סרחאן, ת"ז 2002442:**

21.10.1 חלקה 1 בגוש 19028:

על פי נסח הרישום התובע הוא בעל 3/20 חלקים בלתי מסויימים מהחלקה.

21.10.2 כתב ויתור - נפקות:

לא ניתן לקבל את כתב הויתור שהוצג לטובת תובע זה, אלא באופן מוגבל. חלק מהבעלים הרשומים (פאטמה מוחמד חסן סרחאן, צובחיה מוחמד חסן סרחאן, ורוקיה מוחמד חסן סרחאן (מוצג 10) הגישו כתב ויתור. לגבי בעלים אלה יש להכיר בויתור על זכויותיהם לטובת התובע מס' 10. כתב הויתור הנ"ל מתייחס לחלק מיורשי בעלי הזכויות בחלקה, ולפיכך אין די בו כדי להביא לויתור מלא של הזכויות בחלקה הנ"ל לטובת תובע זה.

מכאן, שבסך הכול לתובע מס' 10 מגיע פיצוי בשיעור 3/5 זכויות מהחלקה בגין עקירת העצים. בגין 16 עצי זית שנעקרו ששוים הוערך בסך 8,846 ₪, יש לפצות את התובע מס' 10, בגין חלקה 1 בגוש 19028 ב- 3/5 מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 5,308 ₪.

21.10.3 חלקה 80 גוש 19027:

התובע זכאי ל- 9/20 מכלל הפיצוי בגין עקירת עצים בחלקה זו, כאשר חלק מזכויותיו על פי רישום וחלק מכוח כתב הויתור של חלק מהבעלים (מוצג 10). לגבי יתרת הזכויות, כפי שפורט לעיל, כתב הויתור אין די בו, משלא נחתם על ידי מי שהוא הבעלים הרשום.

בגין 6 עצי זית שנעקרו ששוים הוערך בסך 2,322 ₪, יש לפצות את התובע מס' 10, בגין חלקה 80 בגוש 19027 ב- 9/20 מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 1,045 ₪.

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 10 עומד על 6,353 ₪.**21.11 תובעת מס' 11 - פאטמה מוחמד סרחאן, ת"ז 2002439:**

חלקה 49 בגוש 19026:

התובעת אינה זכאית כלל לפיצוי בגין עקירת עצים (17 עצים מחלקה זו, שהוערכו ב- 9,401 ש"ח), מאחר שלא הוכיחה זכויות על פי הרישום באותה חלקה. כמו כן לא הוצג צו ירושה של המנוח נמר זהדאן סרחאן שהוא בעל 3/20 חלקים בחלקה. כמו כן לא הוצגו כתבי ויתור משאר הבעלים.

לפיכך תובעת זו אינה זכאית לפיצוי בגין עקירת העצים, ותביעתה נמחקת.

מוזגש כי הוריתי על מחיקה כדי לאפשר לתובעת לחזור ולצרף מסמכים שיש בהם כדי להעיד על זכותה במקרקעין, באופן המזכה אותה בפיצוי הנ"ל, כולו או חלקו.

21.12 תובע מס' 12 - ג'מיל סלימאן חמוד, ת"ז 2002181:

21.12.1 חלקה 21 בגוש 19026:

לתובע זה מגיע פיצוי בגין 5/8 חלקים מכלל עקירת העצים בחלקה, וזאת הן מכוח רישום זכויות על שמו, והן מכוח הסכם שנעשה בין התובע לבין שאר יורשי אביו המנוח (מוצג 12/ה). מאחר שעל ההסכם לא חתומים כל היורשים כמוותרים על זכותם כלפי התובע, צודקת הנתבעת שאין להכיר בויתור שנעשה אלא מטעמם של אלה שחתמו על המסמך.

21.12.2 חלקה 22 בגוש 19026:

הפיצוי לתובע זה יעמוד על 5/8 חלקים מכלל עקירת העצים בחלקה. לתובע זה אין זכויות רשומות על שמו. מכוח צו ירושה של אביו המנוח, והסכם שנערך בין היורשים לא ניתן להכיר בזכויות חלקיות נוספות מעבר למה שצוין לעיל. הסכם החלוקה שבין שלושת בני המנוח (מוצג 12/ד) אינו כולל את כל היורשים ששם מפורט בצו הירושה, וממילא מדובר בהסכם חלקי, מה עוד שאינו חתום כראוי והחתימות לא מאושרות).

בגין 12 עצי זית שנעקרו ששוים הוערך בסך 4,644 ₪, יש לפצות את התובע מס' 12, בגין חלקות 21 ו- 22 בגוש 19026 ב- 5/8 מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 2,322 ₪.

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 12 עומד על 2,322 ₪.21.13 **תובע מס' 13 - עלי עבד קדאח, ת"ז 3532842:**

חלקה 106 בגוש 19027:

יש להעיר שבהשוואה בין טבלת הזכויות והתביעות המפורטת בכתבי הטענות של הנתבעת לצד חוות הדעת של מר שפירא, יש חוסר התאמה. בעוד שהנתבעת מתייחסת לחלקה 106 בגוש 19027 הרי שמר שפירא מתייחס לחלקות 38 ו-39 באותו גוש.

על פי נסח המקרקעין, הרישום תואם למפורט לעיל, בטבלת הנתבעת.

לתובע זה מגיע פיצוי בשיעור של מחצית מכלל הפיצוי בגין עקירת העצים מן החלקה, וזאת מכוח זכויות רשומות של $1/6 + 10720/43104$, וכן מכוח ויתור מחסן עבד אחמד קדאח, על פי התצהיר שצורף (מוצג ג/13).

בגין 20 עצי זית שנעקרו ששוים הוערך בסך 11,060 ₪, יש לפצות את התובע מס' 13, בגין חלקה 106 בגוש 19027 במחצית מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 5,530 ₪.

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 13 עומד על 5,530 ₪.21.14 **תובע מס' 14 - חסן עבד קדאח, ת"ז 2001157:**

חלקה 43 גוש 19027:

התובע הוא בעל זכויות רשומות של $1/4$ בחלקה הנ"ל ולפיכך זכאי הוא לפיצוי על פי שיעור חלקו בחלקה. בגין 6 עצי זית שנעקרו ששוים הוערך בסך 3,318 ₪, יש לפצות את התובע מס' 14, בגין חלקה 43 בגוש 19027 ברבע מן הסכום הנ"ל, דהיינו, 830 ₪ (במעוגל).

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 14 עומד על 830 ש"ח ₪.21.15 **תובע מס' 15 - מוחמד עבד קדאח, ת"ז 05047687-תיקון בפס"ד**

חלקות 38-39 בגוש 19026:

לגבי החלקות האמורות, מלכתחילה הוגשה התביעה על ידי מוחמד עלי קדאח (ת"ז 03528290). המצהיר שהגיש תצהיר הוא מוחמד עבד קדאח הנושא ת"ז מס' 050476878.

כתב התביעה תוקן לעניין זה כנדרש (ראה החלטה מיום 29/7/04 עמ' 43).

בנסיבות אלה יש להכיר לתובע מוחמד עבד קדאח, את מלוא הפיצוי בגין עקירת העצים מן החלקה. לעניין מספרם של העצים, ראה ההערה בהמשך.

יש להעיר שבהשוואה בין טבלת הזכויות והתביעות המפורטת בכתבי הטענות של הנתבעת לצד חוות הדעת של מר שפירא, יש חוסר התאמה. הגם שהשניים מתייחסים לאותן חלקות ולאותו גוש, הרי שמר שפירא מזכיר עקירה של 10 עצים, כך שעולה לכאורה שמדובר בעקירה של 10 עצים במצטבר מן החלקות 38-39, בעוד שעל פי טבלת הזכויות של הנתבעת מדובר על עקירה של 5 עצים.

על פי סיכומי התובעים (סעיף טו) תביעתו של תובע זה, היא לפיצוי בגין 5 עצים. לפיכך אין לפצות אלא בגין 5 עצים. מאחר שחוות הדעת מתייחסת לעקירה של 10 עצים, יש להעמיד את הפיצוי על מחצית הסכום.

בגין 5 עצי זית שנעקרו ששוים הוערך לפי שווי ליחידה של 553 ₪, יש לפצות את התובע מס' 15, בגין חלקה 38 ו-39 בגוש 19026 בסכום של 2,765 ₪.

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 15 עומד על 2,765 ש"ח ₪.21.16 **תובע מס' 16 כמאל מוחמד חסן כנעאן, ת"ז 5479163:**

חלקה 40 גוש 19026:

על פי נסח הרישום, תובע זה הוא בעל $25/136$ חלקים בחלקה, לפיכך יעמוד חלקו בפיצויים המגיעים בגין עקירת עצים מן החלקה על $25/136$ חלקים.

בגין 8 עצי זית שנעקרו ששוים הוערך בסך של 4,424 ₪, יש לפצות את התובע מס' 16, בגין חלקה 40 בגוש 19026, לפי $25/136$. דהיינו, בסכום של 814 ₪ (מעוגל כלפי מעלה).

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 16 עומד על 814 ש"ח נה.21.17 **תובע מס' 17 - ח'אלז אסמאיל קדאח, ת"ז 2001770:**

חלקה 106 גוש 19027:

התובע זכאי ל- 1/6 חלקים מן הפיצויים המגיעים בגין עקירת העצים, מכוח ירושת אבי המנוח, וכן לאור

כתבי ויתור של שאר היורשים (מוצגים ג/17 - ח/17).

בגין 8 עצי זית שנעקרו ששוים הוערך בסך של 4,424 ₪, יש לפצות את התובע מס' 17, בגין חלקה 106

בגוש 19027 ב- 5/8 חלקים. דהיינו, בסכום של 738 ₪ (מעוגל כלפי מעלה).

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 17 עומד על 738 ש"ח נה.21.18 **תובעת מס' 18 רייא מוחמד קדאח, ת"ז 20010229:**

20.18.1 חלקה 108 בגוש 19027:

תובעת זו זכאית למלוא הפיצויים בגין עקירת 52 עצי זית מן החלקה, וזאת הן מכוח צוואת בעלה והן

מכוח כתב ויתור של יורשי איסמעיל אחמד קדאח (מוצגים ג/18 - ד/18).

לפיכך, יש לפצות את התובעת מס' 18 בגין 52 עצי זית שנעקרו בחלקה 108 בגוש 19027, בסכום של

28,756 ש"ח.

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 18 עומד על 28,756 ש"ח נה.21.19 **תובע מס' 19 - חמד מוחמד אבו רומחין, ת"ז 02999071 (במקום המנוח מוחמד אסעד אבו רומחין, ת"ז**

2001616 - תיקון בפס"ד):

חלקה 7 בגוש 19027:

שמו של תובע מס' 19 תוקן, כמפורט בשמות הצדדים של פסק-הדין, וזאת בהסכמת הנתבעת (ראה סעיף

38 לסיכומי הנתבעת). במקום המנוח מוחמד אסעד אבו רומחין, בא בנו של התובע, חמד מוחמד אבו

רומחין, הנושא ת"ז 02999071. התיקון בוצע במעמד כתיבת פסק-הדין.

מלוא הזכויות הרשומות הועברו על שם הבן וכמו כן הוצג כתב ויתור (מוצג ג/19).

יש להעיר שבהשואאה בין טבלת הזכויות והתביעות המפורטת בכתבי הטענות של הנתבעת לצד חוות

הדעת של מר שפירא, יש חוסר התאמה. הנתבעת מתייחסת לחלקה 7, ואילו מר שפירא לחלקה 10,

באותו גוש. השניים מתייחסים לעקירה של 5 עצים.

על פי נסח הרישום מספר החלקה הנכון הוא 7.

לפיכך, יש לפצות את התובע מס' 19 בגין 5 עצי זית שנעקרו בחלקה 7 בגוש 19027, בסכום של 3,575

ש"ח.

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 19 עומד על 3,575 ש"ח נה.21.20 **תובע מס' 20 אהמד באמל בשר, ת"ז 2001574:**

21.20.1 חלקה 10 בגוש 19027:

בחלקה זו 8 עצי זית שנעקרו.

21.20.2 חלקה 11 בגוש 19027:

בחלקה זו 4 עצי זית שנעקרו.

לתובע זה זכות ב-3/128 חלקים מהפיצויים המגיעים בגין עקירת העצים בכל אחת מן החלקות הנ"ל,

וזאת על פי רישום זכויות על שמו באותן חלקות.

בגין 8 עצי זית שנעקרו ששוים הוערך בסך של 5,720 ₪, בגין חלקה 10 בגוש 19027, ובגין 4 עצי זית

ששוים הוערך ב- 2,860 ₪, בגין חלקה 11 באותו גוש, יש לפצות את התובע מס' 20, ב- 3/128 חלקים,

דהיינו, בסכום של 201 ₪ (מעוגל כלפי מעלה).

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 20 עומד על 201 ש"ח נה.21.21 **תובע מס' 21 סאלח מוטפא טבע, ת"ז 2002328:**

חלקה 7 בגוש 19026:

על פי נסח הרישום תובע זה הוא בעל 13/64 חלקים מהחלקה. זכותו לפיצויים תעמוד על אותו שיעור (13/64) מכלל הפיצוי המגיע בגין עקירת 5 עצים. בגין 5 עצי זית שנעקרו ששוים הוערך בסך של 3,575 ₪, בגין חלקה 7 בגוש 19026, יש לפצות את התובע מס' 21, ב- 13/64 חלקים, דהיינו, בסכום של 726 ₪.
סה"כ הפיצוי לתובע מס' 21 עומד על 726 ש"ח ₪.

21.22 תובע מס' 22 עלי אסעד כריים עבדאללה, ת"ז 2002192:

חלקות 14-15 בגוש 19027:

תובע זה זכאי למלוא הפיצוי בגין עקירת כל העצים (11 עצים) מן החלקות הנ"ל. לפיכך, יש לפצות את התובע מס' 22 בגין 11 עצי זית שנעקרו בחלקות 14 - 15 בגוש 19027 בסכום של 7,865 ש"ח.

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 22 עומד על 7,865 ש"ח ₪.

21.23 תובע מס' 23 חוסין טאהר עבדאללה כריים, ת"ז 2002201:

חלקה 21 גוש 19049:

בכפוף להערה המובאת להלן, על פי נסח הרישום, התובע הוא בעל רשום של 1/4 בחלקה זו. זכאותו לפיצויים בגין עקירת העצים, תהא בשיעור (1/4) זה.

יש להעיר שבהשוואה בין טבלת הזכויות והתביעות המפורטת בכתבי הטענות של הנתבעת לצד חוות הדעת של מר שפירא, יש חוסר התאמה. בעוד שהנתבעת מתייחסת לחלקה 21 בגוש 19049, הרי שמר שפירא, בקשר לאותו תובע מתייחס בנוסף גם לחלקות 12 ו-13 בגוש 19027. כמו כן יש שוני גם במספר העצים שנכרתו. על פי טבלת הנתבעת מדובר ב- 11 עצים שנכרתו ואילו על פי טבלת מר שפירא מדובר ב- 13 עצי זית.

בהתייחס לחלקה 21 מדובר ב- 11 עצים. לתובע יש 1/4 מן הזכויות הרשומות בחלקה, כמפורט לעיל, ולפיכך יש לפצותו על פי חלקו זה.

בהתייחס לחלקות 12 ו- 13 בגוש 19027, צרף תובע זה לתצהירו נסח מקרקעין מעודכן ליום 9/3/98 ולפיו הוא הבעלים הרשום של שתי החלקות הנ"ל. בסיכומי הנתבעת אין התייחסות לחלקות אלה. על פי חוות הדעת של מר שפירא נעקרו מחלקות אלה 13 עצי זית. לפיכך יש לפצות במלוא הפיצוי בגין עצים אלה.

בגין 11 עצי זית שנעקרו ששוים הוערך בסך של 7,865 ₪, בגין חלקה 21 בגוש 19049, יש לפצות את התובע מס' 23, ב- 1/4 חלקים, דהיינו, בסכום של 1,967 ₪. בגין 13 עצי זית שנעקרו ששוים הוערך בסך של 7,189 ₪, בגין חלקות 12 ו- 13 בגוש 19027, יש לפצות את התובע במלוא הסכום הנ"ל.

סה"כ הפיצוי לתובע מס' 23 עומד על 9,156 ש"ח ₪.

21.24 תובע מס' 24 עלי עבדאללה נסראוי, ת"ז 20016572:

21.24.1 חלקה 19 גוש 19027:

על פי נסח הרישום, התובע הוא בעל 1/2 חלקים בלתי מסוימים מהחלקה. טענה חוזרת של ב"כ התובעים כי אחיו של התובע לא תבעו, וכי הם מסכימים כי הפיצוי יהיה בשמם, לרבות התחייבות של שיפוי אין בה די מבחינה משפטית, ואינה מאפשרת לפסוק פיצוי אלא בגין זכויות משפטיות מוכחות של התובע.

לפיכך, זכויותיו לפיצוי בגין עקירת העצים יועמדו על אותו שיעור (1/2), מכלל 8 עצי זית שנכרתו. בגין 8 עצי זית שנעקרו ששוים הוערך בסך של 4,424 ₪, בגין חלקה 19 בגוש 19027, יש לפצות את התובע במחצית הסכום הנ"ל, דהיינו, 2,212 ש"ח.

2,322	12. ג'מיל סלימאן חמוד, ת"ז 2002181
5,530	13. עלי עבד קדאח, ת"ז 3532842
830	14. חסן עבד קדאח, ת"ז 2001157
2,765	15. מוחמד עבד קדאח, ת"ז 05047687
814	16. כמאל מוחמד חסן כנעאן, ת"ז 5479163
738	17. ח'אלד אסמאיל קדאח, ת"ז 2001770
28,756	18. רייא מוחמד קדאח, ת"ז 20010229
3,575	19. חמד מוחמד אבו רומחין, ת"ז 02999071
201	20. אחמד כאמל בשר, ת"ז 2001574
726	21. סאלח מוטפא סבע, ת"ז 2002328
7,865	22. עלי אסעד כריים עבדאללה, ת"ז 2002192
9,156	23. חוסין טאהר עבדאללה כריים, ת"ז 2002201
2,214	24. עלי עבדאללה נסראוי, ת"ז 20016572
222	25. חסין סעייד אבו דיב, ת"ז 5207488
790	26. חסן יוסף דיאב, ת"ז 020011854

סכומי הפיצוי ישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק החל מיום 1/11/97 ועד התשלום המלא בפועל. כמו כן, אני מחייבת את הנתבעת לשלם לתובעים הוצאות משפט ושכ"ט, בסכום כולל - לכלל התובעים ביחד - סכום של 25,000 ש"ח בצירוף מע"מ כחוק, נכון למועד מתן פסק דין זה. כמו כן, תחזיר הנתבעת לתובעים את מחצית שכר הטרחה של המומחה מטעמם, כנגד הצגת חשבונית כדין. כמו כן תישא הנתבעת במלוא שכר המומחה מטעם בית המשפט. סכומים אלה יישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק ממועד תשלומם למומחים ועד לביצוע החזר התשלומים הנ"ל בפועל על-ידי הנתבעת.

הערת סיום:

יש לציין לשבח את הדיוק הפרטני הנדרש שהיה מצוי בסיכומי הצדדים. כתיבתם בדרך זו ועריכתם כפי שנעשתה, היה בכך להקל בכתיבת פסק-הדין.

המזכירות תמציא העתק פסק הדין לב"כ הצדדים.

ניתן היום כ"ד בחשוון, תשס"ה (8 בנובמבר 2004) בהעדר הצדדים.

ש' וסדקרוג, שופטת

051 א000335/98

התוצאה :

23. אשר על כן אני מחייבת את הנתבעת לשלם פיצוי לתובעים, על-פי שווי הערכה שנקבע על-פי חוות הדעת שהוגשה על-ידי המומחה מטעם בית המשפט, מר שפירא, לפי הפירוט הבא :

שם התובע ותעודת זהות	הסכום לפיצוי ל-10/97 בש"ח
1. מנאע מאהל, ת"ז 200335	5,507
2. מוחמד סובחי מנאע, ת"ז 05481045	3,144
3. סלים פואד מנאע, ת"ז 2002475	65
4. מוחמד סאלח דבאח, ת"ז 3545950	9,897
5. ג'אבר מוחמד ג'אבר, ת"ז 2001412	3,930
6. עלי עטוה אדריס, ת"ז 53855603	16,590
7. כאיז מוחמד ח'טיב, ת"ז 2001862	2,765
8. מוחמד יוסף אידריס, ת"ז 2000904	3,722
9. מוחמד והדאן סרחאן, ת"ז 2000474	3,277
10. עומר מוחמד סרחאן, ת"ז 2002442	6,353
11. פאטמה מוחמד סרחאן, ת"ז 2002439	-